

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 139

van **JAN VAN ESBROECK**

datum: 21 januari 2015

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Joodse synagoge Kalmthout-Heide - Stand van zaken

In het verleden werden reeds meerdere vragen gesteld over de Joodse synagoge van Kalmthout. Dit gebouw uit 1929 is uniek gezien het gaat om de enige plattelandssynagoge in ons land. Zij ontstond door de grote Joodse aanwezigheid in Heide tijdens de interbellumperiode. Tijdens de Open Monumentendag werd het gebouw al meermaals opengesteld voor het brede publiek.

Na een jarenlange lijdensweg werd het gebouw, dat sinds begin jaren negentig in onbruik geraakte, uiteindelijk als monument beschermd op 31 mei 2007 door toenmalig minister Dirk Van Mechelen. De vzw die reeds jaren ijverde voor het behoud en de restauratie hoopte hiermee om dit unieke gebouw een gepaste herbestemming te kunnen geven.

Enkele jaren geleden heeft de gemeente dringende instandhoudingswerken uitgevoerd om verder verval van de synagoge te voorkomen. In zijn antwoord op een schriftelijke vraag stelde minister Bourgeois dat er contacten waren tussen het agentschap Onroerend Erfgoed, de vzw en de eigenaar(s). Gezien de complexe eigendomssituatie met meer dan 60 eigenaars is het niet evident om een duurzame restauratie op poten te zetten.

In de commissie voor Erfgoed van 23 november 2011 gaf minister Bourgeois aan de situatie op de voet te volgen. Het Agentschap en de vzw Monumentenwacht voerde verscheidene inspecties uit, waaruit de schrijnende toestand blijkt. Hierop volgde overleg – begin 2012 – op het kabinet. Er werden diverse mogelijke pistes besproken, o.m. de opmaak van een proces-verbaal inzake verwaarlozing en de onteigening door Vlaanderen met het oog op behoud en restauratie van het gebouw.

Gezien de actuele verwaarloosde situatie van het gebouw lijken dringende maatregelen noodzakelijk om verdere vervolgschade te vermijden.

1. Werd intussen een proces-verbaal van verwaarlozing of inbreuken op de actieve of passieve behoudsplicht opgesteld? Zo ja, wat is de inhoud ervan en welke herstelmaatregelen zullen worden gevorderd?
2. Welke concrete stappen werden sinds het overleg begin 2012 gezet in dit dossier om dit gebouw te vrijwaren?

3. Welke maatregelen stelt de minister voor om beheerproblemen van dergelijke beschermde gebouwen, zoals de synagoge in Kalmthout-Heide, waarbij de complexe eigendomssituatie het behoud en de restauratie bemoeilijkt, in de toekomst snel te verhelpen?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 139 van 21 januari 2015

van **JAN VAN ESBROECK**

4. Op 16/04/2012 stelde het agentschap Inspectie RWO een proces-verbaal op voor de ernstige verwaarlozing van de Joodse synagoge van Kalmthout-Heide. Hierbij werd een zo volledig mogelijke vaststelling gedaan van alle mogelijke schade aan de synagoge en zijn directe omgeving. De herstelmaatregelen werden op dezelfde datum verzonden, waarbij een onderscheid werd gemaakt tussen dringende instandhoudingswerken en definitieve herstelmaatregelen. Deze stukken zijn bezorgd aan het parket van de Procureur des Konings voor verder gevolg.
5. Ik heb aan de gouverneur van de provincie Antwerpen gevraagd om de verschillende opties te laten onderzoeken. Gouverneur Berx had op 9 april 2013 een overleg met de voorzitter en secretaris van de vzw synagoge. Zij stelde voor om de rechtbank een 'beheerder van de onverdeelde boedel' aan te laten duiden, zoals dit ingevoerd is door de wet van 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling.
6. Voor dergelijke dossiers bestaat geen pasklare oplossing. In dit dossier is de eigendomstoestand ingewikkeld. Het Onroerenderfgoeddecreet dat in werking trad op 1 januari 2015 maakt het mogelijk dat degene die de kosten draagt van de werkzaamheden, als premienemer kan optreden. Uiteraard dient er nog steeds aangetoond te worden dat dit gebeurt in overeenkomst met (een van de) de eigenaars of zakelijkrechthouders. Voor de synagoge van Kalmthout lijken verschillende opties mogelijk zoals de restauratie door één van de mede-eigenaars en de aanstelling van een beheerder door de rechtbank of de onteigening door de overheid.